

رِسَالَةُ الْأَمَانَةِ

«مَنْ خَانَ الْبَابَ، لَا يُؤْتَمَنُ عَلَى الدَّارِ»

Emânet Risâlesi

KAPIYA İHÂNET EDEN, EVE EMİN KILINMAZ

*Emânet üzerine bir risâle: insan makamıyla,
lakabıyla, sözüyle değil; kapıda, güvende, emanet
elindeyken ne yaptığıyla ortaya çıkar. Arapça aslı,
Latin okunuşu ve Türkçesiyle.*

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bismillâbi'r-rahmâni'r-rahîm

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ، وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ.

Ve'l-hamdü lillâh, ve lillâhi'l-hamd.

Hamd Allah'adır; ve hamd (yalnız) Allah'a mahsustur.

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي جَعَلَ الْأَمَانَةَ نُورًا، فَمَنْ حَمَلَهَا اسْتَضَاءَ، وَمَنْ خَانَهَا احْتَرَقَ بِمَا حَمَلَ.

El-hamdü lillâhillezî ceale'l-emânete nûrâ, femen hamelebe'stedâ', ve men hânebe'hterak bimâ hamel.

Hamd, emâneti bir nûr kılan Allah'a mahsustur; onu (hakıyla) taşıyan aydınlandı, ona ihanet eden ise taşıdığı şeyle yandı.

وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ، الصَّادِقِ الْأَمِينِ، الَّذِي عَلَّمَنَا أَنَّ الرِّجَالَ لَا تُوزَنُ
بِالْقَابِهَا، بَلْ بِصِدْقِهَا إِذَا وُضِعَتِ الْأَمَانَةُ فِي أَيْدِيهَا.

*Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin, es-sâdiki'l-emîn, ellezî allemenâ enne'r-ricâle lâ tûzenü
bielkâbihâ, bel bisıdkihâ izâ vudıati'l-emânetü fî eydihâ.*

Salât ve selâm, Sâdık ve Emîn olan Efendimiz Muhammed'e olsun; ki O bize, insanların lakaplarıyla değil, emânet ellerine konduğunda gösterdikleri sıdkla tartıldığını öğretti.

Emmâ ba'd;

İmdi;

فَلَيْسَ الْإِنْسَانُ مَا يَدَّعِي. وَلَيْسَ الْإِنْسَانُ مَا يَقُولُ. وَلَيْسَ الْإِنْسَانُ مَا يَكْتُبُهُ عَلَى صَدْرِهِ مِنَ الْقَابِ.

Feleyse'l-insânü mâ yeddaî. Ve leyse'l-insânü mâ yekûl. Ve leyse'l-insânü mâ yektübühû alâ sadrihî min elkâb.

İnsan, iddia ettiği şey değildir. İnsan, söylediği şey değildir. İnsan, göğsüne yazdığı lakaplar değildir.

الْإِنْسَانُ مَا يَفْعَلُهُ عِنْدَ الْبَابِ.

El-insânü mâ yef'alühû inde'l-bâb.

İnsan, kapının önünde ne yaptığıdır.

فَإِذَا فَتِحَ لَهُ بَابٌ، ظَهَرَ أَصْلُهُ. وَإِذَا أُعْطِيَ اسْمٌ، ظَهَرَ أَدَبُهُ. وَإِذَا أُدْخِلَ فِي ثِقَةٍ، ظَهَرَ دِينُهُ. وَإِذَا رَأَى ضَعْفَ صَاحِبِهِ، ظَهَرَ حَقِيقَةَ صُحْبَتِهِ.

Feizâ fütihâ lebû bâbü'n, zahera aslüh. Ve izâ u'trye ismün, zahera edebüh. Ve izâ üdhile fî sikatin, zahera dînüh. Ve izâ raâ da'fe sâhibihî, zaherat hakikatü subbetih.

Ona bir kapı açıldığında aslı ortaya çıkar. Bir isim (itibar) verildiğinde edebi ortaya çıkar. Bir güvenin içine alındığında dini ortaya çıkar. Arkadaşının zaafını gördüğünde ise arkadaşlığının hakikati ortaya çıkar.

فَمِنَ النَّاسِ مَن يَدْخُلُ الْبَابَ شَاكِرًا. وَمِنْهُمْ مَن يَدْخُلُهُ طَامِعًا. وَمِنْهُمْ مَن يَدْخُلُهُ
ضَيْفًا. وَمِنْهُمْ مَن يَدْخُلُهُ ثُمَّ يَتَصَرَّفُ كَأَنَّهُ صَاحِبُ الدَّارِ.

*Femine'n-nâsi men yedhulü'l-bâbe şâkirâ. Ve minhüm men yedhulühû tâmiâ. Ve minhüm men yedhulühû
dayfâ. Ve minhüm men yedhulühû sümmе yetesarrafü keennehû sâhibü'd-dâr.*

İnsanlardan kimi kapıdan şükrederek girer. Kimi tamah ederek girer. Kimi misafir olarak girer. Kimi de girer, sonra sanki evin sahibiymiş gibi davranır.

وَهَنَّا يَفْتَرِقُ الرَّجَالُ.

Ve hünâ yefteriku'r-ricâl.

İşte burada insanlar birbirinden ayrılır.

فَإِنَّ الْبَابَ إِذَا فُتِحَ لَكَ بِالثِّقَةِ، فَلَا تَدْخُلُهُ بِالْحِيلَةِ. وَإِذَا فُتِحَ لَكَ بِالصُّحْبَةِ، فَلَا
تَدْخُلُهُ بِالطَّمَعِ. وَإِذَا فُتِحَ لَكَ بِالْأَهْلِ، فَلَا تَدْخُلُهُ بِنَفْسِكَ. وَإِذَا فُتِحَ لَكَ بِاسْمِ
غَيْرِكَ، فَلَا تَنْسَ أَنَّ لِلِاسْمِ صَاحِبًا.

*Feinne'l-bâbe izâ fütihâ leke bi's-sikati, felâ tedbulhü bi'l-hileh. Ve izâ fütihâ leke bi's-subbeti, felâ tedbulhü
bi't-tama'. Ve izâ fütihâ leke bi'l-ehli, felâ tedbulhü binefsik. Ve izâ fütihâ leke bismi gayrike, felâ tense enne
lil-ismi sâhibâ.*

Kapı sana güvenle açıldıysa, oraya hileyle girme. Sana arkadaşlıkla açıldıysa, tamahla girme. Sana yakınlıkla (ehl ile) açıldıysa, nefsinle girme. Sana bir başkasının ismiyle açıldıysa, o ismin bir sahibi olduğunu unutma.

الِإِسْمِ أَمَانَةٍ. وَالْبَابِ أَمَانَةٍ. وَالْأَهْلِ أَمَانَةٍ. وَالثِّقَةِ أَمَانَةٍ. وَالصَّحْبَةِ أَمَانَةٍ. وَحَتَّى
سُكُوتِ الْكَرِيمِ أَمَانَةٍ.

*El-ismü emâneh. Ve'l-bâbü emâneh. Ve'l-ehlü emâneh. Ve's-sikatü emâneh. Ve's-subbetü emâneh. Ve hattâ
sükûtü'l-kerîmi emâneh.*

İsim bir emânettir. Kapı bir emânettir. Ehl (yakınlar) bir emânettir. Güven bir emânettir. Arkadaşlık bir emânettir. Hatta kerîm (cömert) kimsenin sükûtu bile bir emânettir.

فَلَا تَظُنْ أَنْ سُكُوتَهُ غَفْلَةٌ. وَلَا تَظُنْ أَنْ صَبْرَهُ عَجْزٌ. وَلَا تَظُنْ أَنْ كَرَمَهُ دِينَ عَلَيْكَ.
وَلَا تَظُنْ أَنْ حِلْمَهُ إِذْنٌ لَكَ.

*Felâ tezunne enne sükûtehû gafleh. Ve lâ tezunne enne sabrahû aczün. Ve lâ tezunne enne keramehû deynün
aleyk. Ve lâ tezunne enne hilmehû iznün lek.*

Onun sükûtunu gaflet sanma. Sabrını acizlik sanma. Cömertliğini üzerine bir borç sanma. Hilmini (yumuşaklığını) sana bir izin sanma.

فَإِنَّ الْكَرِيمَ قَدْ يُعْطِي لِيَرَى. وَقَدْ يَسْكُتُ لِيَزِنَ. وَقَدْ يَصْبِرُ لِيَسْتَبِينَ. وَقَدْ يَفْتَحُ لَكَ
بَابًا، لَا لِيَتَمَلَّكَ، بَلْ لِيَعْرِفَ مَا تَصْنَعُ عِنْدَهُ.

*Feinne'l-kerîme kad yu'tî liyerâ. Ve kad yesküüt liyezîn. Ve kad yasbir liyestebîn. Ve kad yeftahu leke bâben, lâ
litemlikehû, bel liya'rife mâ tasneu indeh.*

Zira kerîm kimse, görmek için verir bazen; tartmak için susar bazen; açığa çıksın diye sabreder bazen; ve sana bir kapı açar — onu mülk edinesin diye değil, onun yanında ne yapacağını bilmek için.

فَإِذَا جَعَلْتَ الْبَابَ غَنِيمَةً، انْكَشَفَتْ. وَإِذَا جَعَلْتَ الْإِسْمَ قِنَاعًا، انْكَشَفَتْ. وَإِذَا
جَعَلْتَ الصُّحْبَةَ سُلْمًا، انْكَشَفَتْ. وَإِذَا جَعَلْتَ ثِقَةَ النَّاسِ طَرِيقًا إِلَى مَنَفَعَتِكَ،
انْكَشَفَتْ.

Feizâ cealte'l-bâbe ganîmeten, inkeşefte. Ve izâ cealte'l-isme kınâan, inkeşefte. Ve izâ cealte's-suhbete süllemen, inkeşefte. Ve izâ cealte sikate'n-nâsi tarikan ilâ menfeatike, inkeşefte.

Kapıyı bir ganimet kıalarsan, açığa çıkarsın (ifşa olursun). İsmi bir maske kıalarsan, açığa çıkarsın.

Arkadaşlığı bir merdiven kıalarsan, açığa çıkarsın. İnsanların güvenini kendi menfaatine bir yol kıalarsan, açığa çıkarsın.

وَمَا أَشَدَّ سُقُوطَ مَنْ لَا يُسْقِطُهُ خَصْمَهُ، بَلْ تَسْقِطُهُ أَعْمَالُهُ.

Ve mâ eşedde sükûta men lâ yüskitubû hasmuh, bel tüskitubû ef'âlih.

Düşmanın değil, kendi fiillerinin düşürdüğü kimsenin düşüşü ne şiddetlidir!

لَا يَحْتَاجُ الْخَائِنُ إِلَى مَنْ يَفْضَحُهُ؛ تَكْفِيهِ الْأَمَانَةُ إِذَا لَمْ يَحْمِلْهَا. وَلَا يَحْتَاجُ الْمُتَكَبِّرُ إِلَى
مَنْ يَكْسِرُهُ؛ يَكْفِيهِ الْحَدُّ إِذَا وُضِعَ أَمَامَهُ. وَلَا يَحْتَاجُ الْمُدَّعِي إِلَى مَنْ يَكْذِبُهُ؛ يَكْفِيهِ
الصَّمْتُ إِذَا جَاءَ وَقْتُ الْعَمَلِ.

Lâ yahtâcü'l-hâinü ilâ men yefdahub; tekfihî'l-emânetü izâ lem yahmilhâ. Ve lâ yahtâcü'l-mütekebbirü ilâ men yeksiruh; yekfihî'l-haddü izâ vudia emâneh. Ve lâ yahtâcü'l-müddeî ilâ men yükezzebüh; yekfihî's-samtü izâ câe vaktü'l-amel.

Hain, kendisini rezil edecek birine muhtaç değildir; taşımadığı emânet ona yeter. Kibirli, kendisini kıracak birine muhtaç değildir; önüne konan sınır (hadd) ona yeter. İddiacı, kendisini yalanlayacak birine muhtaç değildir; amel vakti geldiğindeki suskunluğu ona yeter.

فَإِنَّ الرَّجُلَ قَدْ يَرْفَعُهُ لِسَانُهُ فِي الْمَجْلِسِ، ثُمَّ تَسْقُطُهُ خَطْوَتُهُ عِنْدَ الْحَدِّ.

Feinne'r-racüle kad yerfeuhû lisânühû fi'l-meclis, sümmе tüskütübû hutvetühû inde'l-hadd.

Zira kişiyi meclisde dili yükseltebilir; sonra sınırın başındaki adımı onu düşürür.

وَالْمَنْصِبُ لَا يَسْتُرُ خِفَةَ الرُّوحِ. وَاللَّقَبُ لَا يَحْمِلُ عَنْ صَاحِبِهِ سُوءَ الْأَدَبِ. وَالْكَلامُ فِي الْمَالِ لَا يَجْعَلُ صَاحِبَهُ رَجُلًا. وَالْمَعْرِفَةُ بِالسُّوقِ لَا تُغْنِي عَنْ مَعْرِفَةِ الْحَدِّ.

Ve'l-mansıbü lâ yestürü hiffete'r-rûh. Ve'l-lakabü lâ yahmilü an sâhibihî sûe'l-edeb. Ve'l-ke'lâmü fi'l-mâli lâ yec'alü sâhibebû racülâ. Ve'l-ma'rifetü bi's-sûki lâ tügñi an ma'rifeti'l-hadd.

Makam, ruhun hafifliğini örtmez. Lakap, sahibinin edepsizliğini üzerinden almaz. Mal hakkında konuşmak, sahibini adam yapmaz. Piyasayı (çarşığı) tanımak, sınırı (haddi) tanımanın yerini tutmaz.

فَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ حُدُودَ النَّاسِ، لَمْ يَعْرِفِ التِّجَارَةَ. وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ قَدْرَ الْإِسْمِ، لَمْ يَعْرِفْ قَدْرَ الرِّزْقِ. وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْ حُرْمَةَ الْبَابِ، لَمْ يُؤْتَمَنَّ عَلَى الدَّارِ.

Femen lem ya'rif hudûde'n-nâs, lem ya'rifî't-ticâra. Ve men lem ya'rif kadra'l-ism, lem ya'rif kadra'r-rızk. Ve men lem ya'rif hurmete'l-bâb, lem yü'temen ale'd-dâr.

İnsanların sınırlarını (hudûd) tanımayan, ticareti tanımamıştır. İsmi kadrini bilmeyen, rızık kadrini bilmemiştir. Kapının hürmetini bilmeyen, eve emin kılınmaz.

إِنَّ التِّجَارَةَ بِلاَ أَمَانَةٍ اِحْتِيَالٌ. وَالصُّحْبَةَ بِلاَ وِفَاءٍ قِنَاعٌ. وَالذِّكَاءَ بِلاَ أَدَبٍ سُمٌّ.
وَالطُّمُوحَ بِلاَ حَدٍّ اِقْتِرَاسٌ.

İnne't-ticârate bilâ emânetin ihtiyâl. Ve's-suhbete bilâ vefâin kınâ'. Ve'z-zekâe bilâ edebin sümme. Ve't-tumûha bilâ haddin iftirâs.

Emânetsiz ticaret bir dolandırıcılıktır. Vefâsız arkadaşlık bir maskedir. Edepsiz zekâ bir zehirdir. Sınırsız ihtiras bir parçalayıştır (yırtıcılıktır).

وَمِنْ أخطرِ النَّاسِ مَنْ يَرَى فِي ضَعْفِ صَاحِبِهِ فُرْصَةً. لَا يَسْتُرُهُ. لَا يَحْمِلُهُ. لَا يَحْفَظُهُ.
بَلْ يَقِيسُهُ. يَخْتَبِرُ مَدَى صَبْرِهِ. يَخْتَبِرُ مَدَى حَاجَتِهِ. يَخْتَبِرُ مَدَى سَكُوتِهِ. ثُمَّ يَقُولُ فِي
نَفْسِهِ: هَذَا يُدَارُ.

*Ve min ahtari'n-nâsi men yerâ fî da'fî sâhibihî fursah. Lâ yestürub. Lâ yahmilüh. Lâ yahfazuh. Bel yekîsüh.
Yahtebiru medâ sabrih. Yahtebiru medâ hâcetih. Yahtebiru medâ sükûtih. Sümmе yekûlü fî nefsih: hâzâ
yüdüâr.*

İnsanların en tehlikelilerinden biri, arkadaşının zaafında bir fırsat görür. Onu örtmez. Yükünü taşımaz. Onu korumaz. Bilakis onu ölçer: sabrının sınırını sınar, ihtiyacının sınırını sınar, suskunluğunun sınırını sınar. Sonra içinden der ki: “Bu idare edilir (kullanılır).”

وَهُنَا يَأْتِي الْقَدْرُ بِالْحَدِّ.

Ve hünâ ye'ti'l-kaderü bi'l-hadd.

İşte burada kader, sınırı (haddi) getirir.

فَيَقُومُ مِنْ ظَنَّتَهُ ضَعِيفًا. وَيَتَكَلَّمُ مِنْ ظَنَّتَتْ سُكُوتَهُ خَوْفًا. وَيَغْلِقُ الْبَابَ مِنْ ظَنَّتَتْ
أَنَّهُ لَا يَعْرِفُ مِفْتَاحَهُ. وَيَقُولُ لَكَ:

Feyekûmü men zanentehû daifâ. Ve yetekellemü men zanente sükütebû havfâ. Ve yağliku'l-bâbe men zanente ennehû lâ ya'rifü miftâbah. Ve yekûlü lek:

Zayıf sandığın kalkar. Suskunluğunu korku sandığın konuşur. Anahtarını bilmediğini sandığın, kapıyı kapatır. Ve sana der ki:

قِفْ. هَذَا اسْمِي. هَذَا بَابِي. هَذَا أَهْلِي. هَذِهِ ثِقَتِي. هَذِهِ أَمَانَتِي. وَهَذَا حَدِّي.

Kıf. Hâzâ ismî. Hâzâ bâbî. Hâzâ ehlî. Hâzihî sikatî. Hâzihî emânetî. Ve hâzâ haddî.

Dur. Bu benim ismim. Bu benim kapım. Bu benim ehlim. Bu benim güvenim. Bu benim emânetim. Ve bu benim sınırim (haddim).

فَإِنْ رَأَيْتَ الْحَدَّ إِهَانَةً، فَاعْلَمْ أَنَّ فِي نَفْسِكَ مَا كَانَ يَعِيشُ عَلَى غِيَابِهِ.

Fein raeyte'l-hadde ihâneten, fa'lem enne fî nefsike mâ kâne yeşü alâ gıyâbih.

Eğer sınırı bir hakaret olarak görürsen, bil ki nefsinde, o sınırın yokluğuyla geçinen bir şey varmış.

فَالسَّلَامُ لَا يَخَافُ مِنَ الْحَدِّ. وَالْأَمِينُ لَا يَكْرَهُ الْوُضُوحَ. وَالصَّادِقُ لَا يَضِيقُ مِنَ الْبَيِّنَةِ.
وَالصَّاحِبُ لَا يَسْتَقِلُّ أَنْ يُقَالَ لَهُ: هَذَا حَقُّ صَاحِبِكَ.

Fe's-sâlimü lâ yehâfü mine'l-hadd. Ve'l-emînü lâ yekrahü'l-vudûh. Ve's-sâdıku lâ yedîku mine'l-beyyineh. Ve's-sâhibü lâ yestaskilü en yükâle leh: hâzâ hakkü sâhibik.

Selâmette (temiz) olan sınırdan korkmaz. Emîn olan açıklıktan hoşnutsuz olmaz. Sâdık olan delilden (beyyine) daralmaz. Gerçek dost, kendisine “Bu, arkadaşının hakkıdır” denmesini ağırına almaz.

إِنَّمَا يَضِيقُ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْمَاءَ بِلَا بَيْرٍ. وَالثَّمْرَ بِلَا شَجَرٍ. وَالِاسْمَ بِلَا صَاحِبٍ. وَالْبَابَ
بِلَا إِذْنٍ. وَالرِّبْحَ بِلَا وَفَاءٍ.

*İnnemâ yedîku men kâne yürîdü'l-mâe bilâ bir. Ve's-semere bilâ şecer. Ve'l-isme bilâ sâhib. Ve'l-bâbe bilâ izn.
Ve'r-ribha bilâ vefâ'.*

Ancak şunu isteyen daralır: kuyusuz su, ağaçsız meyve, sahipsiz isim, izinsiz kapı ve vefâsız kâr isteyen.

وَمَنْ أَرَادَ الرِّبْحَ بِلَا وَفَاءٍ، خَسِرَ الرِّبْحَ وَالْوَفَاءَ جَمِيعًا.

Ve men erâde'r-ribha bilâ vefâin, hasira'r-ribha ve'l-vefâe cemîâ.

Vefâsız kâr isteyen, kârı da vefâyı da birlikte kaybeder.

فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ يَمْنَعُ عَنْكَ رِبْحًا لِيَكْشِفَ لَكَ رَجُلًا. وَقَدْ يُسْقِطُ صَفْقَةً لِيَحْفَظَ لَكَ
اسْمَكَ. وَقَدْ يُغْلِقُ بَابًا لِيُنْقِذَ دَارَكَ. وَقَدْ يُرِيكَ حِرْصَ النَّاسِ عَلَى مَا عِنْدَكَ، لَتَعْرِفَ
مَنْ يَسْتَحِقُّ أَنْ يَدْخُلَ.

*Feinnellâbe kad yemneu anke ribhan liyekşife leke racülâ. Ve kad yüskitu safkaten liyahfeza leke ismek. Ve kad
yağlıku bâben liyünkize dârek. Ve kad yürîke hırsa'n-nâsi alâ mâ indeke, lita'rife men yestehıkkı en yedbul.*

Zira Allah, sana bir adamı açığa çıkarmak için bir kârı senden alıkoyabilir; ismini korumak için bir anlaşmayı (safka) düşürebilir; evini kurtarmak için bir kapıyı kapatabilir; ve sende olana insanların hırsını sana gösterebilir ki, kimin girmeye lâyık olduğunu bilesin.

فَلَا تَحْزَنْ عَلَى بَابٍ أُغْلِقَ بَعْدَ أَنْ كَشَفَ اللَّهُ مِنْ وَقْفٍ عِنْدَهُ. وَلَا تَحْزَنْ عَلَى صُحْبَةٍ
سَقَطَتْ عِنْدَ الْمَنْفَعَةِ؛ فَإِنَّهَا لَوْ كَانَتْ صُحْبَةً، لَمَا سَقَطَتْ. وَلَا تَحْزَنْ عَلَى مَنْ لَمْ يَحْمِلْ
اسْمَكَ بِأَدَبٍ؛ فَإِنَّ مَنْ لَمْ يَحْمِلْ الْإِسْمَ، لَا يَحْمِلُ الْعَهْدَ. وَلَا تَحْزَنْ عَلَى مَنْ جَعَلَ
صَبْرَكَ دَلِيلًا عَلَى ضَعْفِكَ؛ فَإِنَّهُ لَمْ يَكُنْ يَرَى مِنْكَ إِلَّا مَا يَنْفَعُهُ.

Felâ tahzen alâ bâbin uġlika ba'de en keşefe'llâhü men vekafe indeh. Ve lâ tahzen alâ suhbetin sekatat inde'l-menfaah; feinnehâ lev kânet subbeten, lemâ sekatat. Ve lâ tahzen alâ men lem yahmilü's-meke biedeb; feinne men lâ yahmilü'l-isme, lâ yahmilü'l-abd. Ve lâ tahzen alâ men ceale sabreke delîlen alâ da'fike; feinnehû lem yekün yerâ minke illâ mâ yenfeuh.

Öyleyse, Allah kimin başında durduğunu açığa çıkardıktan sonra kapanan bir kapıya üzülme. Menfaat anında düşen bir arkadaşlığa üzülme; çünkü o gerçek bir arkadaşlık olsaydı düşmezdi. İsmi edeple taşımayan üzülme; çünkü ismi taşımayan, ahdi de taşımaz. Sabrını zaafına delil kılana üzülme; çünkü o, sende yalnız kendi işine yarayanı görüyordu.

إِذَا ظَهَرَ الْإِنْسَانُ، فَقَدِ انْتَهَى الْجِدَالُ.

Îzâ zâbera'l-insânü, fekadî'ntehe'l-cidâl.

İnsan (gerçek yüzüyle) ortaya çıktığında, tartışma bitmiştir.

لَا تُطِلْ الْخُصُومَةَ مَعَ مَنْ كَشَفَتْهُ أَعْمَالُهُ. لَا تُكْثِرِ الْبَيَانَ لِمَنْ فَهِمَ وَأَنْكَرَ. لَا تَرْفَعِ
صَوْتَكَ عَلَى مَنْ أَسْقَطَهُ صَمْتُهُ. لَا تُطَارِدْ مَنْ خَرَجَ مِنَ الْبَابِ الَّذِي فَتَحْتَهُ لَهُ.

Lâ tütü'l-busûmete mea men keşefethü ef'âlüh. Lâ tüksiri'l-beyâne limen fehime ve enker. Lâ terfa' savteke alâ men askatabû samtüh. Lâ tütârid men harace mine'l-bâbillezî fetahtehû leh.

Fiillerinin açığa çıkardığı kimseyle çekişmeyi uzatma. Anlayıp da inkâr edene açıklamayı çoğaltma. Kendi susuşunun düşürdüğüne sesini yükseltme. Senin ona açtığın kapıdan çıkanı kovalama.

دَعَهُ لِمَا اخْتَارَ. وَدَعَّ نَفْسَكَ لِمَا عَلِمْتَ. وَدَعَّ الْأَمْرَ لِمَنْ لَا تَخْفَى عَلَيْهِ خَافِيَةٌ.

Da'bü limâ'btâr. Ve da' nefseke limâ alimet. Ve da 'l-emre limen lâ tahfâ aleyhi hâfiyeh.

Onu seçtiğiyle baş başa bırak. Nefsini bildiğiyle baş başa bırak. İş ise, kendisine hiçbir gizli şeyin gizli kalmadığı Zât'a bırak.

فَاللَّهُ يَعْلَمُ مَنْ دَخَلَ شَاكِرًا، وَمَنْ دَخَلَ طَامِعًا. وَيَعْلَمُ مَنْ حَمَلَ الْإِسْمَ أَمَانَةً، وَمَنْ لَبِسَهُ قِنَاعًا. وَيَعْلَمُ مَنْ أَرَادَ الصُّحْبَةَ، وَمَنْ أَرَادَ الطَّرِيقَ إِلَى الْمَنْفَعَةِ. وَيَعْلَمُ مَنْ وَقَفَ عِنْدَ الْحَدِّ، وَمَنْ كَسَرَهُ ثُمَّ سَمَّى ذَلِكَ عَمَلًا.

Fellâhü ya 'lemü men debale şâkirâ, ve men debale tâmiâ. Ve ya 'lemü men hamelê'l-isme emâneten, ve men lebisebû kınâ'â. Ve ya 'lemü men erâde's-subbete, ve men erâde't-tarika ile'l-menfaah. Ve ya 'lemü men vekafe inde'l-haddi, ve men keserabû sümme semmâ zâlike amelâ.

Allah bilir: kim şükrederek girdi, kim tamah ederek girdi; kim ismi bir emânet olarak taşıdı, kim onu bir maske olarak giydi; kim arkadaşlığı istedi, kim menfaate giden yolu istedi; kim sınırın başında durdu, kim onu kırıp sonra buna “iş/başarı” adını verdi.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ خِيَانَةِ الْأَمَانَةِ. وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ طَمَعٍ يَتَزَيَّنُ بِاسْمِ الْعَمَلِ. وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ كِبَرٍ يَتَخَفَّى فِي ثَوْبِ الْمَنْصِبِ. وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ صُحْبَةٍ تَسْقُطُ عِنْدَ أَوَّلِ رِيحٍ.

Allâhümme innâ neüzü bike min hıyâneti'l-emâneh. Ve neüzü bike min tamain yetezeyyenü bismi'l-amel. Ve neüzü bike min kibrin yetehaffâ fi sevbi'l-mansıb. Ve neüzü bike min subbetin teskutu inde evveli ribh.

Allah'ım! Emânete ihanetten Sana sığınırız. “İş/çalışma” adıyla süslenen bir tamahtan Sana sığınırız. Makam elbisesi içinde gizlenen bir kibirden Sana sığınırız. İlk kârda düşen bir arkadaşlıktan Sana sığınırız.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِمَّنْ إِذَا فُتِحَ لَهُمْ بَابٌ، دَخَلُوا بِأَدَبٍ. وَإِذَا أُعْطُوا اسْمًا، حَمَلُوهُ بِصِدْقٍ.
وَإِذَا أُدْخِلُوا فِي ثِقَةٍ، حَفِظُوهَا بِوَفَاءٍ. وَإِذَا وُضِعَ لَهُمْ حَدٌّ، وَقَفُوا عِنْدَهُ بِطَيْبِ
نَفْسٍ.

Allâhümme'c'alnâ mimmen izâ fütiba lehüm bâbü'n, dehalû biedeb. Ve izâ u'tû ismen, hamelühü bisıdk. Ve izâ üdhılû fı sikatin, hafızühâ bivefâ'. Ve izâ vudıa lehüm haddün, vekafû indehü bitıbi nefis.

Allah'ım! Bizi şunlardan kıl: kendilerine bir kapı açıldığında edeple girenler; bir isim verildiğinde onu sıdkla taşıyanlar; bir güvene alındıklarında onu vefâyla koruyanlar; ve kendilerine bir sınır konduğunda gönül hoşluğuyla onun başında duranlar.

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ كَرَمَنَا طَرِيقًا لِمَنْ لَا يَعْرِفُ قَدْرَ الْكَرَمِ. وَلَا تَجْعَلْ صَبْرَنَا جِسْرًا لِمَنْ
يَظُنُّ الصَّبْرَ ضَعْفًا. وَلَا تَجْعَلْ أَسْمَاءَنَا أَقْنَعَةً لِمَنْ لَا يَحْمِلُ أَمَانَتَهَا. وَلَا تَجْعَلْ أَهْلَنَا
وَأَبْوَابَنَا مَطْمَعًا لِمَنْ لَا يَعْرِفُ الْحُرْمَةَ.

Allâhümme lâ tec'al keramenâ tarıkan limen lâ ya'rifü kadra'l-kerem. Ve lâ tec'al sabrenâ cisren limen yezunnu's-sabra da'fâ. Ve lâ tec'al esmâenâ akniaten limen lâ yahmilü emânetehâ. Ve lâ tec'al ehlenâ ve ebvâbenâ matmaan limen lâ ya'rifü'l-hurmeb.

Allah'ım! Cömertliğimizi, cömertliğin kadrini bilmeyene bir yol kılma. Sabrımızı, sabrı zaaf sanana bir köprü kılma. İsimlerimizi, onların emânetini taşımayana birer maske kılma. Ehlimizi ve kapılarımızı, hürmet bilmeyene bir tamah (av) kılma.

اللَّهُمَّ مَنْ أَرَادَ بِنَا خَيْرًا فَافْتَحْ لَهُ مِنَ الْخَيْرِ مَا يُصْلِحُهُ. وَمَنْ أَرَادَ بِنَا سُوءًا فَاكْفِنَاهُ
بِحَوْلِكَ وَقُوَّتِكَ. وَمَنْ خَانَ أَمَانَةً فَرُدَّهُ إِلَى الصِّدْقِ إِنْ كَانَ فِيهِ قَابِلِيَّةٌ، وَاكْفِنَا شَرَّهُ
إِنْ أَصْرَّ عَلَيَّ مَا فِيهِ.

*Allâhümme men erâde binâ hayran fe'ftah lehû mine'l-hayri mâ yuslihuh. Ve men erâde binâ süen fe'kfnâbü
bihavlike ve kuvvetik. Ve men hâne emâneten ferüddehû ile's-sıdkı in kâne fihi kâbiliyyetün, ve'kfinâ şerrahû
in esarra alâ mâ fih.*

Allah'ım! Bize hayır dileyene, kendisini ıslah edecek hayırdan aç. Bize kötülük dileyene karşı, havlin ve kuvvetinle bize yet (bizi ondan korusun). Emânete ihanet edeni, içinde bir kabiliyet varsa sıdka döndür; içindekinde ısrar ederse şerrinden bizi korusun.

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ.

Hasbünallâhü ve ni'me'l-vekil. Ni'me'l-mevlâ ve ni'me'n-nasır.

Allah bize yeter; O ne güzel vekildir. O ne güzel Mevlâ ve ne güzel yardımcıdır.

وَالحمد لله رب العالمين